

Kokemäenjoen reitillä sijaitsevia voimalaitoksia

Voimalaitoksen nimi (perustamisvuosi) nykyinen omistaja

Laatinut Pekka Vuorinen 12.11.2020

Kokemäenjoen reitin kunnostusyhdistys ry:n toiminnasta ja tavoitteista

Perustettu 26.11.2020
Tehtävä: Kokemäenjoen
reitinvuonon vaelluskalakan-
nan pelastaminen

Koordinoiva yhdistys

Sisällysluettelo

Nokianvirta v 1781.

- * Historiaa
 - * Joen synty
 - * Vaelluskalakannan tuho
- * Nykytilanne
- * Muutos on nyt
- * Tavoitteet

Kokemäenjoki-reitti on ollut vaelluskalareitti

- * Tuhansien vuosien aikana jokeen kehittyi mm. oma vaelluskalalajisto
- * 1200-luvulla Ruotsista asutti aluetta, mukana tulivat lohivadot - jokikalastus julistettiin jo keskiajalla regaaliksi eli kruunun yksinoikeudeksi
- * Lohi nousi Tammerkoskesta mm. Näsijärven reittiä Mäntän koskien lisääntymisalueille
- * Etelä-Suomen keskeinen vaelluskalajoki
- * Kokonaissaalismäärä satoja tonneja vuodessa siikaa / lohta / taimenta
- * Sadassa vuodessa vaelluskalakanta tuhottiin

Tammerkoskeen rakennettiin 1550-luvulla ”kruunun oma pato lohien kalastusta varten”

”Koskessa rantavesi muissa paikoin oli matalaa, eikä siellä tavattu kosseja (forelleja), jotka etsivät syvempiä ja virtaavimpia paikkoja. ... Keskikesällä koskessa oli ennen varsin runsaasti 5-8 tuuman mittaisia lohienpoikasia.

Vaelluskalakannan tuho

Ylikalastusta

Ruotsin kuningas Maunu Eerikinpoika on määräsi v. 1347, että ”jokeen rakentakoon jokainen, joka omistaa maata, kuitenkin siten, ettei kulkuväylää supisteta **eikä kalojen kulkua estetä**. Ja lautakunta katsokoon, kuinka leveä yleisen väylän tulee olla, ettei se kenellekään ole esteeksi.”

Maatalous nähtiin maan tulevaisuuden ja taloudellisen aseman parantamisen kannalta tärkeäksi. Joen kalakannalta maatalous oli seuraava iso vastoin käyminen. Joki tulvi usein. Maatalouden edun mukaista oli suojautua tulviin raivaamalla joen koskialueita, vaelluskalojen lisääntymisalueita.

Teollisuus

1870-luvulla Porin höyrysahat käyttivät vuosittain lähes miljoona tukkia, jotka uitettiin latvavesistä. Koskiin rakennettiin sulkulaitteita ja ohjauspuomituksia, koskia raivattiin lisää. Tukeista irtoavaa kuoriainesta sedimentoitui joen pohjalle, mikä muutti pohjaeläimistöä, kasvillisuutta ja kalojen kutupaikkoja.

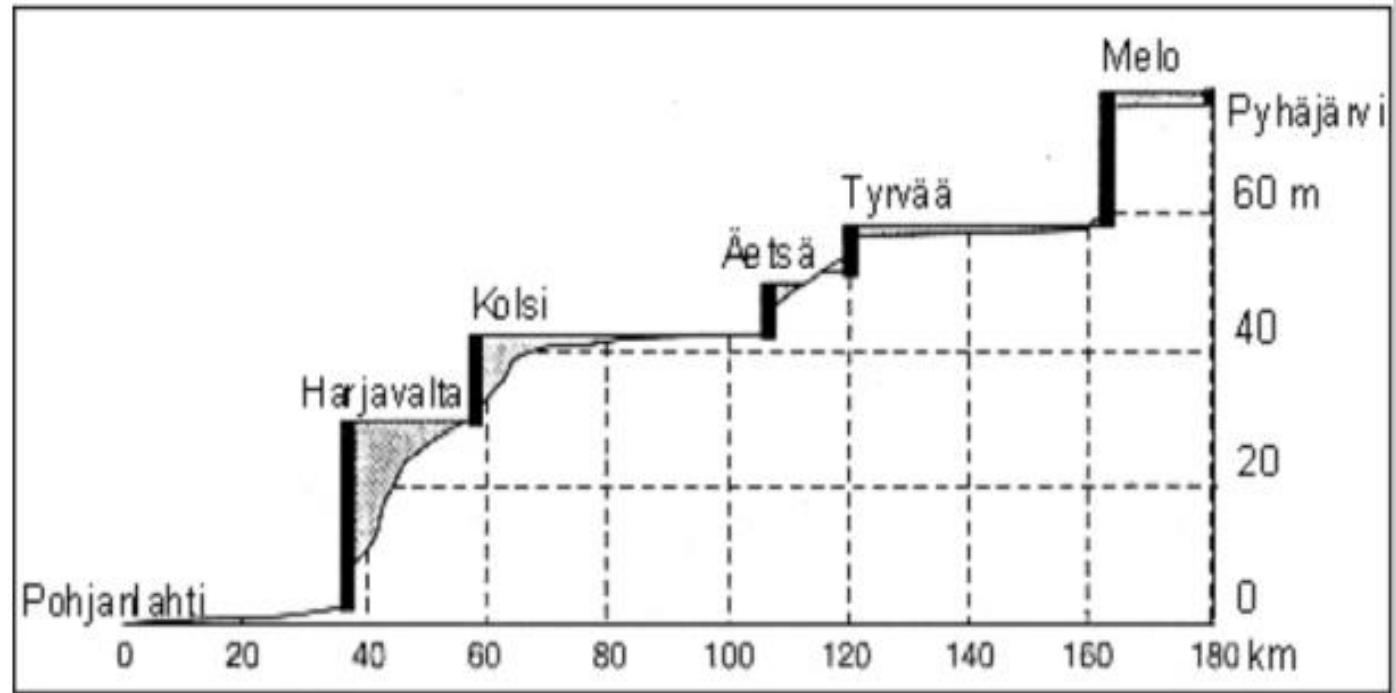
Vesivoimateollisuus sulki jokialueen 100-vuotta sitten.

Äetsän vesivoimalaitos rakennettiin v.1922. Harjavallan vesivoimalaitos rakennettiin vuonna 1938. Niihin rakennettiin toimimattomat kalaportaat/-hissi. **Lupaehtoja ei tarvinnut noudattaa**. Vesivoimalaitokset sulkivat jokialueen. Kun vaelluskalakantaa ei enää ollut, seuraavat vesivoimalaitokset rakennettiin jo ilman kalatievelvoitteita

Joen näkökulma

Joki on muutettu peräkkäisiksi järvialtaiksi
Kalaston rakenne on vääristynyt, eliöstö on muuttunut karummaksi

Kunnostamalla jokialuetta saamme jokialueen eliöstöä ja kalastoa monipuolisiksi

Valtio raivasi koski- ja virta-alueita tukin uittoon (sahateollisuudelle) ja vesivoimalaitoksille. Suomen valtiolla on myös vastuu vaelluskalakannan palauttamisessa

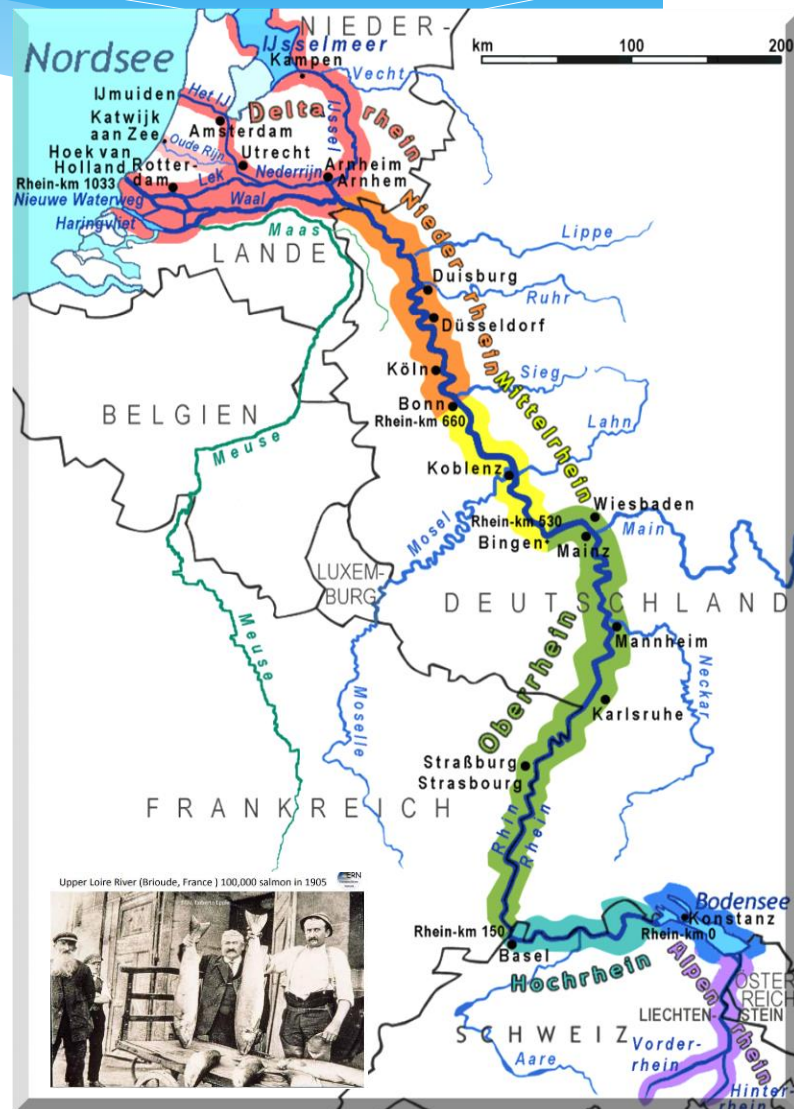
Reinin kunnostus

Ministerikonferenssi 2020:

Kalojen läpivaellus koko jokeen; Vaelluskalojen täytyy päästä Pohjanmereltä ylös aina Reinin putouksille Schaffhausenissa Sveitsissä ja päästävä lisääntymään siellä. Tätä tarkoitusta varten Ylä-Reinin kalatiet on saatava toimiviksi Rhinaussa (2024), Marckolsheimissa (2026), ja Vogelgruenissä olevien patojen ohi (Niin pian kuin mahdollista), sisältäen kaikkien joenmutkien tekemisen toimiviksi sekä vähintään 300 muun vaellusesteen poistamiseen.

Ranskan presidentti **Macron ilmoitti 80 M€ rahoituksesta** Rhinaun ja Marckolsheimin patojen ohitusteiden rakentamiselle.

Euroopan suurin luonnonmukainen ohitusuoma rakennettiin kymmenkunta vuotta sitten Rein-jokeen Saksan ja Sveitsin rajalle Rheinfeldenin voimalaitoksen yhteyteen. Vuoden 2016-2017 seurannan mukaan ohitusuomaa käytti 46 000 kalayksilöä ja 34 eri lajia. Teknisessä rakokalatiessä havaittiin 25 lajia ja 3300 yksilöä

Mörrum joki – onnistunut kunnostus

- Mörruminjoen pääuomassa on 17 vesivoimalaitosta
- Joki on erittäin tunnettu urheilukalastusjoki, johon nousevat niin lohi kuin meritaimenkin
- Korkeusero 139 mpy
- Ruotsi / Kunnat aktiivisia vaelluskalojen palauttamiseksi, taloudelliset hyödyt kalastuksesta ja matkailusta

Kuva: Ruotsi Mörrum joki

Kokemäenjoen reitin kunnostusyhdistys ry

Visiomme

- Kokemäenjoen reitin vesivoimalaitokset on ohitettu kalateillä
- Vaelluskaloille on luontaiset lisääntymisalueet
- Vesivoimalaitokset ja elinvoimainen kalakanta toimivat rinnakkain
- Tämä mahdollistaa uuden elinvoimaisen kalastus- ja matkailuelinkeinon sekä elämystalouden jokialueen reitillä

Toiminnan perusta

- Vesienhoidon ympäristötavoitteet on saavutettava
- Toteutetaan hallitusohjelma
- Lainsäädäntöä on noudatettava
- EU:n direktiivejä on noudatettava
- Luodaan uudenlaisia työpaikkoja
- Tuetaan tulevaisuuden ruokahuoltoa

Miten toimimme

- Teemme yhteistyötä kaikkien toimijoiden kanssa
- Mukana toiminnassamme ovat jo seuraavat kunnat: Pori, Ulvila, Harjavalta, Huittinen, Kokemäki, Sastamala, Nokia, Tampere
- Hyödynnämme olemassa olevia tutkimustuloksia
- Esitämme tutkittuja ratkaisuja, joiden avulla vaelluskalakannat voidaan elvyttää

Tutustu toimintaamme internetissä osoitteessa www.krky.fi tai FB:ssa

Kiitos

On vain ajan kysymys
koska kalatiet on
rakennettu ja
vaelluskalat palaavat
Kokemäenjoen reitille

Kokemäenjoen reitin
kunnostusyhdistys ry
Pekka Vuorinen
Puheenjohtaja